

Adószám: 19006705-2-41
Nyilvántartó szerv: Fővárosi Törvényszék
Nyilvántartási szám: 01-02-0000001

Magyar Cserkészszövetség

1025 Budapest, Tömörkény utca 3/A.

ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSI SZABÁLYZATA

Magyar Cserkészszövetség

(a továbbiakban: Szövetség)

melyet a Magyar Cserkészszövetség Országos Tanácsa fogadott el

A jelen szabályzatban nem szabályozott kérdésekben a számviteli törvény és a kapcsolódó jogszabályok vonatkozó előírásai szerint kell eljárni. Felülvizsgálata és karbantartása a jogszabályi változások függvényében, de legalább évente történik.

Kelt: Budapest, 2022. május 23.

Érvényben: 2022. május 25.

Az eszközök és források értékelésének és a mérleg összeállításának szabályai

Tartalomjegyzék

- 1 Az eszközök értékelésének szabályai
 - 1.1 Az immateriális javak értékelése
 - 1.2 A tárgyi eszközök értékelése
 - 1.3 A befektetett pénzügyi eszközök értékelése
 - 1.4 Az anyagok és áruk értékelése
 - 1.5 A közvetített szolgáltatások értékelése
 - 1.6 A követelések értékelése
 - 1.7 A pénzeszközök értékelése
 - 1.8 Aktív időbeli elhatárolások
- 2 A források értékelésének szabályai
 - 2.1 A saját tőke értékelése
 - 2.2 A céltartalék-képzés szabályai
 - 2.3 A kötelezettségek értékelése
 - 2.4 Passzív időbeli elhatárolások
- 3 A valutás, devizás tételek értékelése
- 4 A mérleg összeállításának szabályai

AZ ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉS A MÉRLEG ÖSSZEÁLLÍTÁSÁNAK SZABÁLYAI

1 Az eszközök értékelésének szabályai

1.1 Az immateriális javak értékelése

Az immateriális javak értékelése az Szt.-nek megfelelően egyedileg történik. A mérlegbe állítandó érték a könyvekben kimutatott bruttó érték és az elszámolt értékcsökkenés különbözeteként határozandó meg.

A mérlegbe állítás előtt a szintetikus és analitikus elszámolásokban szereplő értékeket egyeztetni kell, és az immateriális javakról fajtánként, azon belül tételenként részletes kimutatás (leltár, tükör) készül. A kimutatás tartalmazza az eredeti bruttó értéket, az esetleges értéknövekedést, a záró bruttó értéket, az időszak előtt elszámolt értékcsökkenést, a tárgyidőszakban elszámolt értékcsökkenést, az összes elszámolt értékcsökkenést és az ezek alapján megállapított nettó értéket.

Az immateriális javak bekerülési értéke az Szt. 47. §-a szerint kerül meghatározásra.

Az alapítás-átszervezés költségeit a Szövetség a felmerülésükkor a költségei között számolja el, majd onnan kerül átvezetésre a befektetett eszközök közé.

Az immateriális javak között maradványértékkel az

- alapítás-átszervezés aktivált értéke
- kísérleti fejlesztés aktivált értéke
- vagyoni értékű jogok
- szellemi termékek
- üzleti vagy cégérték

rendelkezhet.

Az immateriális javak körében a Szövetség a várható hasznos élettartamból indul ki.

Erre az időszakra a maradványértékkel csökkentett érték utáni értékcsökkenést egységesen minden immateriális jószágra a bruttó érték alapján történő lineáris módszer alkalmazásával számolja el.

Egyéb alkalmazható módszerek egyedi esetekben:

- Bruttó érték alapján:
 - teljesítményarányos
 - évek száma összege
 - abszolút összegű

Az immateriális javak értékcsökkenési módszerének megválasztásánál a Szövetség figyelemmel van arra is, hogy

- a befejezett kísérleti fejlesztés aktivált értékét 5 év vagy ennél rövidebb idő alatt,
- a befejezett alapítás-átstruktúrázás aktivált értékét 5 év vagy ennél rövidebb idő alatt,
- az üzleti vagy cégértéket legalább 5 év, de legfeljebb 10 év alatt kell leírni, amennyiben ezek hasznos élettartamát nem lehet megbecsülni.

A Szövetség az értékcsökkenést időszakonként havonta számolja el a fentiek szerint választott módszer alapján. Az elszámolás egymással egyezően megtörténik

- a főkönyvi könyvelésben és
- az analitikus elszámolásokban.

A Szövetség kis értékű immateriális javaknak tekint minden 200 000 forint egyedi beszerzési, előállítási érték alatti immateriális javat.

A kis értékű immateriális javak bekerülési értéke a használatbavételkor egy összegben értékcsökkenési leírásként elszámolásra kerül.

A kis értékű immateriális javak értékcsökkenésének elszámolási időpontja az immateriális jószág beszerzésének a napja.

Az ilyen módon leírt immateriális javakat a cég értékben nem, csak mennyiségben tartja nyilván, a jogosulatlanság esetén – amennyiben ilyen értelmezhető az adott immateriális jószágnál – selejtezésre, illetve megsemmisítésre kerülnek.

A Szövetség a tervezett leírást meghaladóan terven felüli értékcsökkenést számol el – az Szt. 53. § szerint –, ha az immateriális javak értéke tartósan lecsökken. Ez bekövetkezhet:

- erkölcsi avulás miatt,
- a vállalkozási tevékenység változása miatt,
- ha az eszköz feleslegessé vált, megrongálódott, megsemmisült.

Ha a piaci érték alapján meghatározott terven felüli értékcsökkenés elszámolásának okai már nem vagy csak részben állnak fenn, a Szövetség az elszámolt terven felüli értékcsökkenést megszünteti, és az immateriális jószágot piaci értékére – legfeljebb a terv szerinti értékcsökkenés figyelembevételével meghatározott nettó értékére – visszaírja.

A piaci érték meghatározásának módszere: összehasonlítható árak módszere, jövőbeni pénzáramokból történő jelenértékszámítás, értékbecslés.

1.2 A tárgyi eszközök értékelése

A tárgyi eszközök értékelése az Szt. előírásának megfelelően egyedileg történik. A mérlegbe állítandó érték a könyvekben kimutatott bruttó érték és az elszámolt értékcsökkenés különbsége alapján határozandó meg.

A mérlegbe állítás előtt a szintetikus és analitikus elszámolásokban szereplő értékeket egyeztetni kell, és a tárgyi eszközökről fajtanként, azon belül tételenként részletes kimutatás (leltár, tükör) készül. A kimutatás tartalmazza az eredeti bruttó értéket, az esetleges értéknövekedést, a záró bruttó értéket, az időszak előtt elszámolt értékcsökkenést, a

tárgyidőszakban elszámolt értékcsökkenést, az összes elszámolt értékcsökkenést és az ezek alapján megállapított nettó értéket.

A Szövetség a tárgyi eszközök aktiválási értékét az Szt. 47. §-a szerint állapítja meg. Az üzembe helyezés időpontja az eszköz szokásos vállalkozási tevékenység keretében történő rendeltetészerű hasznosításának a kezdő időpontja.

A Szövetség az üzembehelyezést hitelt érdemlő módon dokumentálja – arról aktiválási jegyzőkönyvet állít ki.

Az aktiválási jegyzőkönyv az egyedi eszközre vonatkozóan minimálisan a következő adatokat tartalmazza:

- megnevezés;
- beszerzés beazonosítása (dátum, szállító, bizonylat száma);
- várható használati idő, várható élettartam;
- használatbavétel (aktiválás) dátuma;
- maradványérték;
- egyéb adat, amely a nyilvántartás, használat, elszámolás szempontjából releváns.

A bekerülési érték meghatározásánál a következőkre kell még tekintettel lenni:

- Többfajta tárgyi eszköz egyidejű beszerzésekor a felmerült szállítási költséget, az üzembe helyezés előtt felmerült hitel- és kölcsönkamatokat, valamint a biztosítási díjat meg kell osztani – a megosztás módszere a legjellemzőbb paraméter alapján történik. A megosztási alap eszközönként azok értéke.
- A tárgyi eszközök rendeltetészerű használatához szükséges tartozékok értéke, ha több tárgyi eszközhöz nem használható, az adott tárgyi eszköz bruttó értékének részét képezi. Ellenkező esetben önállóan kezelendő, és nem alkothatja a tárgyi eszköz bruttó értékének részét.
- Saját előállítás esetén a tárgyi eszköz bruttó értékét az Szt. 51. §-a szerint, előállítási költségen kell kialakítani. Az előállítási költség tartalma: az előállítás során felmerült közvetlen költségek; az eszközre megfelelő mutatók, jellemzők segítségével felosztható költségek. A bruttó érték kialakítását gazdasági kalkulációval kell alátámasztani. Rögzítése az aktiválási jegyzőkönyvben történik. A megosztás módszere a legjellemzőbb paraméter alapján történik. Ez eszközönként azok értéke.
- A térítés nélkül átvett tárgyi eszközök bruttó értékeként csak az üzembe helyezéssel kapcsolatos költségek vehetők figyelembe.
- Értéket növelő beszerzési költségként kell figyelembe venni a meglévő tárgyi eszköz bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, élettartamának növekedésével összefüggő munkák, továbbá az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állagát helyreállító felújítási munkák értékét. Nem képezi az értéknövekedés részét a tárgyi eszköz folyamatos, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási munka értéke.

A tárgyi eszközöknek a hasznos élettartam végén várható maradványértékkel csökkentett bekerülési értékét azokra az évekre kell felosztani, amelyekben a Szövetség ezeket az eszközöket előreláthatóan használni fogja.

A Szövetség az értékcsökkenés megállapításánál figyelembe veendő hasznos élettartamot az egyedi eszköz várható használata, ebből adódó élettartama, fizikai elhasználódása és erkölcsi avulása, valamint az adott vállalkozási tevékenységre jellemző körülmények figyelembevételével tervezi meg.

A maradványérték és az értékcsökkenés mértékének megtervezése az aktiválási jegyzőkönyvben egyedileg történik a következők figyelembevételével:

- Az ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok esetén az előre látható használati idő megállapításánál az erről szóló szerződés tartalmából kell kiindulni. Ha a szerződésben erre nincs utalás, vagy a szerződés határozatlan időre szól, akkor használati időnek 5 évet kell prognosztizálni.
- Földterület, telek maradványértéke a bekerülési értéke.
- A zsűrített művészeti alkotások maradványértéke a bekerülési érték.
- Könnyűszerkezetes épületek, építmények maradványértéke a bekerülési érték 10 %-a.
- Épületek maradványértékének meghatározásához speciális szakvélemény szükséges.
- A termelő gépek maradványértéke a berendezés használati idejét követően becsült értéke.
- A termelésben közvetlenül részt vevő járművek maradványértéke a jármű használati idejét követően becsült értéke.
- Műszaki berendezések maradványértéke a berendezés használati idejét követően becsült értéke.
- A számítástechnikai eszközök esetén a maradványérték nulla.
- Az üzemi gépek, berendezések maradványértéke a berendezés használati idejét követően becsült értéke.
- Az egyéb járművek maradványértéke a jármű használati idejét követően becsült értéke.
- Az irodai, igazgatási berendezések, gépek maradványértéke nulla.

A tárgyi eszközök körében a Szövetség a várható hasznos élettartamból indul ki.

Erre az időszakra a maradványértékkel csökkentett érték utáni értékcsökkenést egységesen minden tárgyi eszközre a bruttó érték alapján történő lineáris módszer alkalmazásával számolja el.

A Szövetség az értékcsökkenést időszakonként havonta számolja el a fentiek szerint választott módszer alapján. Az elszámolás egymással egyezően megtörténik

- a főkönyvi könyvelésben és
- az analitikus elszámolásokban.

A Szövetség kis értékű tárgyi eszköznek tekint minden 200 000 forint egyedi beszerzési, előállítási érték alatti tárgyi eszközt.

A kis értékű tárgyi eszközök bekerülési értéke a használatbavételkor egy összegben értékcsökkenési leírásként elszámolásra kerül.

A kis értékű eszközök értékcsökkenésének elszámolási időpontja az eszköz beszerzésének a napja.

Az ilyen módon leírt tárgyi eszközöket a cég értékben nem, csak mennyiségben tartja nyilván, és fizikai elhasználódásuk után kerülnek selejtezésre, illetve megsemmisítésre.

A tervezett leírást meghaladóan terven felüli értékcsökkenést számol el – az Szt. 53. §-a szerint – akkor, ha a tárgyi eszközök, a beruházás értéke tartósan lecsökken. Ez bekövetkezhet erkölcsi avulás miatt, a vállalkozási tevékenység változása miatt, ha az eszköz, a beruházás feleslegessé vált, illetve ha az eszköz, a beruházás megrongálódott, megsemmisült, így rendeltetésének megfelelően nem használható. Az érték csökkenését olyan mértékig hajtja végre, hogy a tárgyi eszköz, a beruházás értéke a piaci értéknek, illetve a használhatóságnak megfeleljen. A piaci érték meghatározásának módja: összehasonlítható árak módszere, jövőbeni pénzáramokból történő jelenértékszámítás, értékbecslés.

A Szövetség él az értékhelyesbítés lehetőségével az alábbi eszközöknél akkor, ha az adott eszköz piaci értéke két mérlegfordulónapon jelentősen meghaladja az adott eszköz könyv szerinti értékét.

Piaci érték meghatározásának módja: összehasonlítható árak módszere, jövőbeni pénzáramokból történő jelenértékszámítás, értékbecslés.

Jelentős mérték: a könyv szerinti érték 20%-a.

1.3 A befektetett pénzügyi eszközök értékelése

A befektetett pénzügyi eszközöket az Szt.-nek megfelelően egyedileg kell értékelni.

A mérlegbe állítandó érték a könyv szerinti érték és a mérlegkészítéskor elszámolandó értékvesztés, értékkorrekció különbségéből adódik.

A mérlegkészítés előtt a szintetikus és analitikus nyilvántartásokban szereplő értékeket egyeztetni kell. Majd a befektetett eszközökről főkönyvi számlánként – ezen belül egyedenként – részletes kimutatás készítendő. A kimutatásnak tartalmaznia kell az eredeti bekerülési értéket, a tárgyévig elszámolt értékvesztést, értékkorrekciót, és az ezek különbségéből képződő mérlegértéket.

A befektetett pénzügyi eszközök eredeti bekerülési értékét az Szt. 52. §-a határozza meg. Ennek alapján az eredeti bekerülési érték:

- a vásárolt részesedéseknél (részvény, üzletrész, törzsbetét, vagyoni betét) a vételár;
- az apportként történő bevitel esetén a társasági szerződésben (alapítói okiratban) meghatározott érték;
- a forintban adott kölcsön, illetve lekötött betét esetén a kihelyezett, illetve a lekötött forintérték;
- a devizában adott kölcsön, illetve lekötött betét esetén a kihelyezéskori deviza, valuta vételi árfolyamával átszámított érték.

A befektetett pénzügyi eszközöknél az Szt. értelmében értékvesztést, értékkorrekciót kell elszámolni, ha

- azok piaci értéke tartósan lecsökken;
- a devizában adott kölcsön, illetve lekötött betét esetén akkor, amikor a deviza, valuta vételi árfolyama az üzleti év utolsó napján alacsonyabb az eredeti árfolyamnál, illetve a már korábbi értékkorrekciónál alkalmazott árfolyamnál.

A részesedések értékvesztését számításokkal kell alátámasztani. A számítások során az alábbiakat kell figyelembe venni.

- A tőzsdén jegyzett részesedéseknél az árfolyam alakulásából kell kiindulni. Leértékelésre akkor kerülhet sor, ha az árfolyamesés tartós, és a mérleg összeállításkori értéke az eredeti, illetve a már leértékelt árfolyamérték alá esik. További leértékelésre kerülhet sor, ha a mérleg-összeállítás végső időpontjáig az árfolyam tovább csökken.
- A tőzsdén nem jegyzett, de pénzügyi intézetek, befektető által forgalmazott részesedések értékvesztésénél a piaci ár alakulásának figyelembe vételével az előzőek szerint kell eljárni.
- Egyéb esetekben az értékvesztést a piaci megítélés határozza meg. A piaci megítélésre annak a cégnek a saját tőkéjének alakulásából következtethetünk, amelyben a részesedés van („befektetést képviselő cég”). Ha a befektetést képviselő cég mérleg szerinti saját tőkéje a tárgyévben is és az előző években is kevesebb, mint a jegyzett tőke, akkor már a két év mérlegében kimutatott saját tőkecsökkenés alapján, a befektetés nyilvántartás szerinti értékét csökkenteni kell. A csökkenést addig a mértékig indokolt elvégezni, amíg a befektetett pénzügyi eszköz könyvekben szereplő értéke a befektetést képviselő cég saját tőkéjének a jegyzett tőkéhez viszonyított arányának megfelelő értékre nem csökken.
- A Szövetség felszámolása esetén a befektetett pénzügyi eszközök értékét az igény kielégítésének várható aránya határozza meg.

Az értékpapírok esetén a részesedéseknél vázoltak szerint kell eljárni, azzal az eltéréssel, hogy az egyéb esetekben értékvesztés elszámolására nem kerül sor.

A tulajdoni részesedést jelentő befektetésnél értékvesztést kell elszámolni, a befektetés könyv szerinti értéke és piaci értéke között a veszteségjellegű különbözet összegében, ha a különbözet tartósan mutatkozik és jelentős összegű. (Szt. 54. §)

A piaci érték meghatározásának módja:

a befektetést képviselő gazdálkodó saját tőkéjének a jegyzett tőkéhez viszonyított aránya.

Jelentős mérték:

a könyv szerinti érték 20%-a.

1.4 Az anyagok, áruk és saját termelésű készletek értékelése

A Szövetség sem olyan jellegű termelő, sem olyan jellegű kereskedelmi tevékenységet nem folytat, amelyben készletgazdálkodás merülne fel. A mérlegkészítésnél így általában nincs olyan eszköz, amelyet a készletek között kellene nyilvántartásba venni és értékelni. Ha azonban év közben felmerülnek a folyó tevékenységhez használt készletek a Szövetségnél, akkor úgy jár el mintha az termelő vagy kereskedelmi tevékenység része lenne.

1.5 A közvetített szolgáltatások értékelése

A Szövetség a közvetített szolgáltatásokat felmerülésükkor ráfordításként számolja el, a 815-ös – Közvetített szolgáltatások főkönyvi számlán.

Nem történhet olyan eset, hogy a Szövetség készletezné a tovább nem számlázott közvetített szolgáltatások értékét.

1.6 A követelések értékelése

A Szövetség a beszámolóban csak a jogszerűen fennálló, teljesített és elfogadott követeléseket szerepelteti. A vevő által el nem ismert, valamint a peresített követelések nem szerepelhetnek a mérlegben, azokat csak az analitikus nyilvántartásokban lehet szerepeltetni.

A beszámolóban a követelések mérlegértéke a következő számítás eredménye:

- + Bekerülési (könyv szerinti) érték
- Behajthatatlan követelések
- /+ Értékvesztések és visszairások
- +/- Üzleti év végi, illetve mérleg összeállításához devizás értékelések

A követelések bekerülési értékét a Szövetség a könyvvezetés devizájában (forintban), az idegen devizában jelentkező követeléseket pedig az idegen devizában és a könyvvezetés devizájában (forintban) tartja nyilván.

(A devizás tételek értékelésére vonatkozóan lásd a Számviteli politika 2.3 A valutás, devizás tételek értékelése című alfejezetét.)

a Szövetség az egyes vevőkövetelésekhez tartozó csökkentő tételeket – az Szt. előírásaival összhangban – a következőképpen számolja el:

Számlához kapcsolódó engedmény (mennyiségi vagy minőségi kifogás miatt)

- Időpontja: teljesítéskor
- Bizonylata: helyesbítő számla
- Eredményhatása: árbevétel-csökkenés

Skontó (vevőknek a pénzügyi fizetési határidőn belüli fizetés esetén adott engedmény)

- Időpontja: pénzügyi teljesítéskor
- Bizonylata: banki jóváírás, utána visszaigazoló levél
- Eredményhatása: pénzügyi ráfordítás növekedése

A vevőknek utólag adott, nem konkrét számlához, teljesítményhez kapcsolódó engedmények a rabatt és a bónusz. E tételek elszámolására a felek közötti vonatkozó szerződés, megállapodás alapján a mérleg fordulónapját követően kerül sor. Az elszámolás a Szövetség

feladata, az elszámolás során egyeztet a másik partnerrel. Ezen utólagos engedmények elszámolása független azok pénzügyi teljesítésének időpontjától.

- Időpontja: mérleg fordulónapjára a mérlegkészítés időszakában
- Bizonylata: felek által egyeztetett összeget tartalmazó bizonylat
- Eredményhatása: egyéb ráfordítás növekedése

a Szövetség a követelésekre értékvesztést számol el, ha úgy ítéli meg, hogy a követelés várhatóan részben vagy egészben nem térül meg, s ez tartós és jelentős. Ha a mérlegkészítésig a követelés befolyik, nem lehet értékvesztést elszámolni.

A követelésekre az értékvesztés képzése az egyedi partnerek minősítése alapján történik.

A partner minősítésének szempontjai:

- a partner fizetési hajlandósága;
- a partner likviditási, gazdasági helyzetéről szerzett információk;

A Szövetség csoportos partnerminősítést nem alkalmaz.

A Szövetség a követelések értékvesztésével kapcsolatosan a „tartós” fogalma alatt azt érti, hogy

- a követelés legalább két mérlegfordulónapi értékeléskor lejárt esedékességű;
- a partner minősítése kapcsán olyan információ birtokába jutott a Szövetség, amely alapján feltételezhető, hogy végleges folyamatról vagy állapotról van szó;

A Szövetség a követelések értékvesztésével kapcsolatosan a „jelentős” fogalma alatt a követelések vonatkozásában azt érti, hogy a fenti értelemben vett tartósan fennálló kétes megtérülés összege nagyobb, mint a mérlegfőösszeg 1%-a.

A Szövetség értékvesztést az egyedileg „fajlagosan kis összegű” követelésekre nem számol el. Fajlagosan kis összegű egy követelés, ha a követelés egyedi értéke nem haladja meg az 50 000 Ft-ot.

Az értékvesztés számításának menete:

Azoknál a követeléseknél, ahol fennáll a fentiekben jelzett tartós és jelentős reláció, a követeléscsoport eredeti (már előző időszak(ok)ban elszámolt értékvesztés nélküli) értékéből ki kell venni az egyedileg „fajlagosan kis összegű” követelések értékét – ez az értékvesztés számításának alapja.

Az értékvesztés évenkénti mértéke az alap 20%-a, így, a több éven keresztül tartósnak és jelentősnek minősített követelések után évente ugyanazzal a mértékkel nő az elszámolt értékvesztés nagysága.

Az értékvesztés csak a követelés nulla értékéig csökkenthető.

Ha újabb minősítés során megállapítható, hogy a várható megtérülés jelentősen meghaladja a könyv szerinti értéket (azaz a korábban elszámolt értékvesztés körülményei megváltoztak), akkor az értékvesztést vissza kell írni.

A Szövetség az elszámolt értékvesztésekről és azok visszairásáról analitikus nyilvántartást vezet, amelyből megállapítható, hogy

- mely követeléscsoportokban,
- mely tételek után és
- milyen összegű értékvesztés

áll fenn.

A Szövetség behajthatatlan követelésnek minősíti azt,

- amelyre a végrehajtás során nincsen fedezet;
- amelyet egyezség keretében elengedtek;
- amelyre a felszámoló írásbeli nyilatkozat alapján nincsen fedezet;
- amelyre a vagyonfelosztási javaslat szerint nincsen fedezet;
- amelynél a behajtással kapcsolatos költségek nincsenek arányban a követelés összegével;
- amelynél az adós „igazoltan” nem lelhető fel;
- amelyet a bíróság előtt nem lehet érvényesíteni;
- amely elévült.

Behajthatatlan követelésként kell kezelni azt az esetet, ha a várható, előre kalkulált behajtási költségek elérik vagy meghaladják a megszerezhető összeget. Az erre vonatkozó kalkulációt a Szövetség egyedileg határozza meg, s rögzíti a beszámolót alátámasztó dokumentumok között.

A Szövetség az „igazolt” a fellelhetetlenséget az alábbi ismérvekkel definiálja.

- A cégnyilvántartási bejegyzésre kötelezett cég a cégnyilvántartásból már törölve van.
- Szintén hitelt érdemlő bizonyításnak fogadható el, ha az ismeretlen helyen tartózkodó fél részére a bíróság ügygondnokot jelöl ki, vagy a bírósági végrehajtó nyilatkozik arról, hogy az adós nem lelhető fel.
- Azon szervezetek esetén, amelyek nem cégbírósági, hanem kamarai vagy bírósági nyilvántartásba vétellel jönnek létre, a követelés behajthatatlansága hitelt érdemlő bizonyításának tekinthető, ha törölve vannak a bírósági illetve a kamarai nyilvántartásból.

A Szövetség a behajthatatlannak ítélt követelés kivezetése előtt dönthet annak értékesítéséről, beszámításáról, térítés nélküli átadásáról. Amennyiben erre nincs mód, a behajthatatlan követelés leírásra kerül. A behajthatatlanság tényét – az alátámasztó adatok, információk alapján – a Közgyűlés Elnöke jogosult meghozni.

Az év közbeni devizás állományba vétel és állománycsökkenés, valamint az évvégi devizás értékelés szabályait lásd a **3 A valutás, devizás tételek értékelése** című alfejezetben.

1.7 A pénzeszközök értékelése

A beszámoló készítéséhez a pénzeszközöket fel kell leltározni. A forintos pénzeszközök értékelésénél az Szt. 66. § (2) bekezdésének előírásai az irányadók.

Az év közbeni devizás állományba vétel és állománycsökkenés, valamint az év végi devizás értékelés szabályait lásd a **2.3 A valutás, devizás tételek értékelése** című részben.

1.8 Aktív időbeli elhatárolások

Az aktív időbeli elhatárolások elszámolását az Szt. 32. és 33. §-a szabályozza. A számviteli törvény értelmében egyedi értékelést alkalmaz a Szövetség.

A Szövetség tevékenységi körében jellemzően előforduló aktív időbeli elhatárolásként számoljuk el és mutatjuk ki:

- a tárgyidőszak terhére elszámolt olyan költségeket, melyek nem a tárgyidőszakot terhelik. A költségelhatárolást mindig számítással kell alátámasztani. A számításnak tartalmaznia kell az elszámolt költség összegét, az időszak hosszát, az időszak megoszlását a tárgyidőszak és a további időszakok között, és a megoszlás alapján számított értéket.
- a tárgyidőszak javára elszámolandó olyan bevételeket, melyek a tárgyidőszak teljesítéseikhez kapcsolódnak, de szerződés szerint csak a következő időszakban esedékesek (pl. járó kamat, térítési díjak). Az átjövő bevételeket is számítással támasztjuk alá, melyből kitűnik a teljes árbevétel, annak az időszaknak a hossza, melyre az elszámolható, továbbá az időszak megoszlása tárgyidőszakra és további időszakra, valamint az ebből eredő tárgyidőszakra elszámolható árbevétel.
- az olyan tárgyidőszakban elszámolt (aktivált) többletkötelezettséget, amely abból adódik, hogy a visszafizetendő összeg nagyobb, mint a kapott összeg. Az elhatárolást az előzőekben rögzített számítással kell alátámasztani.

2 Az források értékelésének szabályai

2.1 A saját tőke értékelése

A saját tőke elemeit az Szt. 35–40. §-ai alapján könyv szerinti értéken értékeljük.

A saját tőke elemeiről a Szövetség analitikus nyilvántartást vezet, amelyet a beszámoló készítésekor egyeztet a főkönyvi nyilvántartással.

A lekötött tartalékra vonatkozóan a Szövetség folyamatos nyilvántartást vezet, amelyből látszik

- a lekötés forrása (eredménytartalék vagy tőketartalék);
- a lekötés jogcíme (indoka vagy célja);
- a lekötés éve;
- a feloldásra rendelkezésre álló időszak (évek);
- a főkönyvi könyveléssel való egyeztetés biztosítása.

A Szövetség az Szt. kötelező előírásain (38. §) felül saját elhatározása alapján nem köt le tőketartalékot és/vagy eredménytartalékot kötelezettségekre, illetve saját célokra.

2.2 A céltartalék-képzés szabályai

A Szövetség az Szt. 41. §-a alapján céltartalékot képez olyan harmadik féllel szemben fennálló fizetési kötelezettségekre, amelyek

- múltbeli vagy folyamatban lévő ügyekből, szerződésekből származnak;

- a mérlegkészítés időpontjáig rendelkezésre álló információk szerint bizonyosan vagy várhatóan felmerülnek;
- a mérleg készítésekor összegük és esedékességük időpontja még bizonytalan; és
- ezekre a vállalkozó egyéb módon nem biztosított fedezetet.

A Szövetségnél jellemzően céltartalék-képzés várható kötelezettségekre a következő esetekben lehet.

- Jogszabályban meghatározott garanciális kötelezettség
- Biztos jövőbeni kötelezettség
- Végkielégítés miatti fizetési kötelezettség
- Környezetvédelmi kötelezettség (rekultiváció)
- Megkötött szerződésből vagy annak elszámolási egységéből várható vesztesége

A Szövetség az Szt. 41. §-a alapján céltartalékot képez olyan harmadik féllel szemben olyan várható, jelentős és időszakonként ismétlődő jövőbeni költségekre, amelyekről a mérlegfordulónapon feltételezhető vagy bizonyos, hogy a jövőben felmerülnek, de

- összegük vagy felmerülésük időpontja még bizonytalan, és
- nem sorolhatók a passzív időbeli elhatárolások közé.

A Szövetségnél jellemzően céltartalék-képzés várható költségekre a következő esetekben lehet.

- Várható, jelentős és időszakonként ismétlődő karbantartási költség
- Átszervezési költségek

2.3 A kötelezettségek értékelése

A Szövetség kötelezettségként tartja nyilván – az Szt. 42. § szerint – azokat a szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerződésekből eredő, pénzürtékben kifejezett elismert tartozásokat, amelyek a szállító, a vállalkozó, a szolgáltató, a hitelező, a kölcsönt nyújtó által már teljesített, a Szövetség által elfogadott, elismert szállításhoz, szolgáltatáshoz, pénznyújtáshoz, valamint a kincstári vagyon részét képező eszközök kezelésbe vételéhez kapcsolódik. Fajtáját tekintve hátrasorolt, hosszú és rövid lejáratúak.

A Szövetség olyan nyilvántartást vezet, amelyből megállapítható a kötelezettségek fajtája, tartalma szerinti megkülönböztetése, valamint a kötelezettségekből a kapcsolt vállalkozásokkal szembeni fennállása.

A kötelezettségek a beszámolóba a felleltározásukat követően, az analitikus nyilvántartásokkal megegyezően, forintban a könyv szerinti értéken kerülnek be.

A Szövetség az egyes kötelezettségtípusokat a következők szerint tartja nyilván és értékeli a beszámolójában:

- Hitelek, kölcsönök: A törlesztésekkel csökkentett forintösszegben.
- Pénzügyi lízing: A megfizetett lízingdíjnak a meghatározott törlesztés összegével csökkentett értéken, amely nem tartalmazhat a pénzügyi lízinggel kapcsolatos kamatot.
- Szállítók: A forintban teljesítendő kötelezettséget az elismert, számlázott összegben.

- Vevőtől kapott előleg: Ténylegesen befolyt összegben (áfát is tartalmaz).

2.4 Passzív időbeli elhatárolások

A passzív időbeli elhatárolások elszámolásánál egyedi értékelés alapján az Szt. 44-45. §-ában foglalt szabályok szerint kell eljárni.

A Szövetség gyakorlatában jellemzően előforduló passzív időbeli elhatárolással elszámolandó gazdasági események:

- az olyan tárgyidőszakot terhelő, de csak a következő időszakban jelentkező költségek, ráfordítások, amelyek tényleges értékei csak a következő időszakban számolhatók el. A passzív időbeli elhatárolás képzését számítással kell alátámasztani.
- az olyan tárgyidőszakban elszámolt, de csak a következő időszakot illető bevételek, amelyek a következő időszak teljesítményeihez kapcsolódnak. Az elhatárolás a bevételek csökkentésével szemben történik. A passzivalást számításnak kell alátámasztania.

A Szövetség a passzív időbeli elhatárolásokat a költségekkel és ráfordításokkal, valamint a bevételekkel szemben a könyvek megnyitása után vezeti ki.

3 A valutás, devizás tételek értékelése

Választott árfolyam

A valutakészlet, a devizaszámlán lévő deviza, a külföldi pénzürtékre szóló követelés, befektetett pénzügyi eszköz, értékpapír (a továbbiakban együtt: külföldi pénzürtékre szóló eszköz), illetve kötelezettség forintértékének meghatározásakor a valutát, a devizát a Magyar Nemzeti Bank által közzétett, hivatalos devizaárfolyamon kell forintra átszámítani.

a Szövetség a valutában és devizában nyilvántartott eszközeinek, forrásainak – ezen belül is a pénzkészletek, a külföldi pénzürtékre szóló követelések, befektetett pénzügyi eszközök, értékpapírok, a külföldi pénzürtékben keletkezett kötelezettségek, illetve az aktív és passzív időbeli elhatárolások – az értékelését az Szt. 60. §-a alapján határozza meg. Ennek megfelelően a Szövetség a – bekerülés napjára, illetve a szerződés szerinti teljesítés napjára vonatkozó – választott árfolyamon tartja nyilván és számítja át forintra.

Állományba vételkor

- a forintért vásárolt valutát, devizát a ténylegesen fizetett forintösszegében kell állományba venni, és ezen összeg alapján kell a valuta illetve deviza árfolyamát megállapítani;
- a külföldi pénzürtékre szóló befektetett pénzügyi eszközök, értékpapírok, követelések, kötelezettségek forintra történő átszámításnál a választott árfolyamat kell alkalmazni.

Állomány csökkenésekor

- az adott devizás főkönyvi számla mindenkori értékére vonatkozó átlagárfolyammal történik;

- a devizás vevői és devizás szállítói tételeknél az átlagárfolyam számítása az adott egyedi vevői vagy szállítói egységre (számlára) vonatkozó tételek alapján számított átlag alapján történik.

Az állománycsökkenéskor keletkező egyedi árfolyam-különbségek a pénzügyi műveletek egyéb bevételeiként vagy a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításaiként az állománycsökkenéssel egy időben kerülnek elszámolásra.

A mérlegben a meglévő valuta- és devizaállományt, illetve a külföldi pénzeszközre szóló (értékvesztéssel, visszaírással módosított) befektetett pénzügyi eszközöket, értékpapírokat, követeléseket és kötelezettségeket az üzleti év mérlegének fordulónapjára vonatkozó – az adott eszköz, kötelezettség bekerülésekor választott módszer szerinti – árfolyamon átszámított forintértéken kell kimutatni.

A mérleg készítésekor az átértékelésből keletkező egyedi árfolyam-különbségek elkülönítetten kerülnek meghatározásra, s az azokból számított összevont árfolyam-átértékelési különbséget a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításaként vagy a pénzügyi műveletek egyéb bevételeiként kerül a mérleg fordulónapjára vonatkozóan elszámolásra.

4 A mérleg összeállításának szabályai

A Szt. a vállalkozások vagyoni és pénzügyi helyzetének világos kimutatása érdekében tartalmaz néhány olyan szabályt, amely alapján a könyvvezetésben rögzített értékek a mérleg összeállítása előtt átrendezendőek. a Szövetség ezeket a szabályokat alkalmazza.

E szabályok szerint:

- azokat a befektetett pénzügyi eszközöket, amelyek keletkezésükkor befektetett eszközöknek minősülnek, de a mérleg fordulónapját követően tartós jellegük megszűnik, a forgóeszközök megfelelő mérlegtételeibe kell beállítani.
- azokat a kötelezettségeket, melyek keletkezésükkor hosszú lejáratúnak minősültek, de a mérleg fordulónapját követően tartós jellegük megszűnik, a mérlegben rövid lejáratú kötelezettségként kell szerepeltetni.
- követelések és kötelezettségek egymással szemben nem számolhatók el.
- a vevői és a szállítói tartozásokban nyilvántartott többletfizetések nem a vevők és a szállítók között, hanem
 - a vevőknél keletkezett többletfizetés a kötelezettségek között külön tételként,
 - a szállítóknál keletkezett többletfizetés a követelések között külön tételként kerülnek a mérlegbe beállításra.

a Szövetség könyvvezetése úgy került kialakításra, hogy az eszközöket és a forrásokat a beérkezésükkor minősíti és számolja el. Ezt követően az összegek mindaddig azokon a főkönyvi számlákon szerepelnek, amíg meg nem szűnnek.

Az éves zárás során a fent vázolt értékek az eredeti számlákhoz kapcsolódó átvezetési számlák segítségével átkönyvelésre kerülnek.